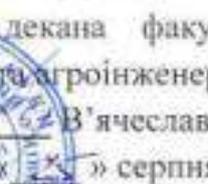

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АГРОІНЖЕНЕРІЇ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, проф.
Костянтин ДЯДЮРА
«25» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

декана факультету геодезії
землеустрою та агроінженерії
В'ячеслав ФОМЕНКО
«25» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. проректора з науково-педагогічної
та методичної роботи,
В'ячеслав СЕДОВ
«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 18 Навчальна практика з керування сільськогосподарською технікою

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

20 «Аграрні науки та продовольство»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

208 Агроінженерія
(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Агроінженерія
(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

Факультет геодезії, землеустрою та
агроінженерії

ОДЕСА – 2025

Робоча програма з освітнього компонента «Навчальна практика з керування сільськогосподарською технікою» для здобувачів за освітньо-професійної програми «Агроінженерія» спеціальності 208 «Агроінженерія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Розробник: Анатолій ЯКОВЕНКО, професор кафедри агроінженерії, к.т.н., Валентина МАКАРЧУК старший викладач кафедри агроінженерії

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри агроінженерії

Протокол № 1 від “25” 08. 2025 року

Завідувач кафедри

Гарант освітньої програми

Костянтин ДЯДЮРА

Дмитро ДОМУЩІ

1.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язковий	
	Спеціальність 208«Агроінженерія»		
Модуль	<i>Освітня програма «Агроінженерія»</i>	Рік підготовки	
Змістових модулів		2	2
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 20 самостійної роботи здобувача –25	Практичні, семінарські		
	30	30	
	Самостійна робота		
	60	60	
	Індивідуальні завдання: реферат		
	Вид контролю		
	Диф. залік	Диф. залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 80/100

2. МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Навчальна практика з керування с.г. технікою» є невіддільною складовою навчального процесу у вищих навчальних закладах. Під час навчальної практики здобувачі отримують додаткові знання, уміння і навички, ознайомлюються з методами здобуття знань з фаху, визначають коло питань, якими вони повинні оволодіти під час навчання в університеті і які потрібні в майбутній професійній діяльності. Тематична структура навчальної практики визначається метою та основними завданнями її проведення, а також місцем і загальним обсягом годин.

Мета навчальної дисципліни: Дати здобувачам знання, досвід і навички практичної роботи по керуванню мобільними сільськогосподарськими агрегатами в обсязі, необхідними для отримання кваліфікації тракториста широкого профілю, а також підготувати їх до вивчення спеціальних і профілюючих дисциплін на старших курсах.

Вивчити правила техніки безпеки при експлуатації тракторів і сільськогосподарських машин, а також правила дорожнього руху; освоїти прийоми керування тракторами різних марок, зернозбиральними комбайнами та іншими самохідними машинами; здобути навички по оцінці технічного стану та готовності машин до виконання майбутніх робіт; здобути практичні навички настройки (регулювання) машинно-тракторних агрегатів до роботи;

- вивчити організацію проведення механізованих сільськогосподарських робіт з врахуванням сучасної технології й передового досвіду; засвоїти правила технічного обслуговування тракторів та інших сільськогосподарських машин, способи усунення несправностей в їх роботі та правила збереження машин.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті виконання освітнього компоненту у здобувачів формується:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

Фк 9 - Здатність виконувати монтаж, налагодження, діагностування та випробування сільськогосподарської техніки, технологічного обладнання, систем керування і забезпечувати якість цих робіт.

Фк 11 - Здатність планувати і здійснювати технічне обслуговування та усувати відмови сільськогосподарської техніки та технологічного обладнання.

Програмні результати навчання ПРН

ПРН 2 - Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН 9 - Виявляти, узагальнювати та вирішувати проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності, та формувати у майбутнього фахівця почуття відповідальності за виконувану роботу.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

а) КЕРУВАННЯ ТРАКТОРАМИ

1. Вивчення загальних правил техніки безпеки при керуванні тракторами.
2. Ознайомлення з машинно-тракторним парком навчального полігону, пунктом технічного обслуговування, паливно - заправочними засобами.
3. Вивчення принципу дії і вміння користуватися приладами і обладнанням, що використовуються при проведенні технічного обслуговування.
4. Освоєння робочого місця водія колісних та гусеничних тракторів і самохідних шасі, контрольних приладів і органів керування.
5. Вміння складати машинні агрегати.
6. Вміння підготувати двигун до запуску, знання особливостей - запуску літом та взимку.
7. Рушання з місця і зупинка колісного та гусеничного тракторів і шасі.
8. Рух по прямій, повороти і розвороти.
9. Рух заднім ходом, розвороти з використанням заднього ходу.
10. Проїзд воріт переднім та заднім ходом.
11. Зупинка та рушання з місця при підйомі, на піску, сильно зволоженій дорозі, з використанням механізму блокування диференціалу.
12. Під'їзд трактора до причіпних і навісних машин, приєднання сільськогосподарських машин до трактора.
13. Рух трактора з навісними та причіпними машинами по заданому напрямку.
14. Рух агрегату заднім ходом, проїзд по мосту, в'їзд у ворота.
15. Під'їзд до причіпної та навісної зчіпки, з'єднання трактора зі зчіпкою.
16. Рух зі зчіпкою по прямій, заданій кривій і з розворотами.
17. Підготовка і керування транспортним агрегатом.
18. Керування транспортним агрегатом на спуску, підйомі, при русі по шосе.
19. Освоєння технології механізованих робіт - (оранка, культивация, боронування, міжрядний обробіток та інше).

б) КЕРУВАННЯ САМОХІДНИМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ АГРЕГАТАМИ

1. Освоєння робочого місця і органів керування.
2. Оволодіння прийомами керування комбайнами.
3. Запуск двигуна.
4. Рух агрегатів по прямій, повороти, розвороти, рух заднім ходом, проїзд воріт.
5. Рух з включеними робочими органами.
6. Отримання навиків керування при збиранні с.-г. культур.
7. Здобуття навиків по усуненню несправностей, налагодженню та регулюванню робочих органів; керуванню та проведенню технічного обслуговування машин.

5. СТРАКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№з /п	Види робіт	Кількість годин	
		Практична робота	Самостійна робота
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	Інструктаж з техніки безпеки та ознайомлення з порядком організації навчальної практики.	2	-
РОЗДІЛ 1. КЕРУВАННЯ ТРАКТОРАМИ			
1.	Вивчення загальних правил техніки безпеки при керуванні тракторами.	0,5	1
2.	Ознайомлення з машинно-тракторним парком навчального полігону, пунктом технічного обслуговування, паливно - заправочними засобами.	0,5	1
3	Вивчення принципу дії і вміння користуватися приладами і обладнанням, що використовуються при проведенні технічного обслуговування.	0,5	1
4	Освоєння робочого місця водія колісних та гусеничних тракторів і самохідних шасі, контрольних приладів і органів керування.	0,5	1
5	Вміння складати машинні агрегати.	1	2
6	Вміння підготовляти двигун до запуску, знання особливостей - запуску літом та взимку.	1	2
7	Рушання з місця і зупинка колісного та гусеничного тракторів і шасі.	1	2
8	Рух по прямій, повороти і розвороти.	1	2
9	Рух заднім ходом, розвороти з використанням заднього ходу.	1	2
10	Проїзд воріт переднім та заднім ходом.	1	2
11	Зупинка та рушання з місця при підйомі, на піску, сильно зволоженій дорозі, з використанням механізму блокування диференціалу.	1	2
12	Під'їзд трактора до причіпних і навісних машин, приєднання сільськогосподарських машин до трактора.	0,5	1
13	Рух трактора з навісними та причіпними машинами по заданому напрямку.	1	2
14	Рух агрегату заднім ходом, проїзд по мосту, в'їзд у ворота.	0,5	1
15	Під'їзд до причіпної та навісної зчіпки, з'єднання трактора зі зчіпкою.	1	2
16	Рух зі зчіпкою по прямій, заданій кривій і з розворотами.	0,5	1
17	Підготовка і керування транспортним агрегатом.	1	2

18	Керування транспортним агрегатом на спуску, підйомі, при русі по шосе.	0,5	1
19	Освоєння технології механізованих робіт - (оранка, культивування, боронування, міжрядний обробіток та інше).	1	2
Всього КЕРУВАННЯ ТРАКТОРАМИ		15	30
РОЗДІЛ 2. КЕРУВАННЯ САМОХІДНИМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ АГРЕГАТАМИ			
1.	Освоєння робочого місця і органів керування.	2	4
2.	Оволодіння прийомами керування комбайнами.	2	4
3.	Запуск двигуна.	2	4
4.	Рух агрегатів по прямій, повороти, розвороти, рух заднім ходом, проїзд воріт.	2	4
5.	Рух з включеними робочими органами.	2	4
6.	Отримання навиків керування при збиранні с.-г. культур.	2	4
7.	Здобуття навиків по усуненню несправностей, налагодженню та регулюванню робочих органів; керуванню та проведенню технічного обслуговування машин.	3	6
Всього по керуванню с.г агрегатами		15	30
РАЗОМ НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА		90	

6 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Практику проводять на спеціально обладнаних полігонах, що мають учбовий парк сільськогосподарських машин. Навчальна і навчально-методична робота в учбовому парку машин здійснюється викладачами спеціальних кафедр і співробітниками учбового парку машин.

- Для виконання програми на навчальному полігоні комплектується необхідна кількість робочих місць. За кожним робочим місцем закріплюється навчальний майстер (інструктор). Робоче місце комплектується певною кількістю сільськогосподарських машин, тракторів та інструментом. На кожному робочому місці повинні бути методичні посібники і література. Навчальна група розбивається на ланки по кількості інструкторів. Із здобувачів ланки керівником практики призначається ланковий, який допомагає інструкторові в організації здобувачів на виконання завдань по вивченню машин. Під керівництвом інструктора здобувачі вивчають машини, техніку безпеки, органи керування трактором, пуск і зупинку двигуна трактора, проводять технічне обслуговування, проводять регулювання агрегатів і по черзі працюють на них, з'ясовують якість роботи машин і усувають недоліки

- Відповідність програмних результатів та методів навчання наведено в таблиці 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 2 Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики професійній діяльності.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, «мозковий штурм»)
ПРН 9. Виявляти, узагальнювати та вирішувати проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності, та формувати у майбутнього фахівця почуття відповідальності за виконувану роботу.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, «мозковий штурм»)

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основною метою контролю за проведенням кожного виду практики є виявлення і усунення недоліків та надання практичної допомоги здобувачам при виконанні її програми.

Керівники проводять контроль за відвідуванням здобувачами навчального полігону, де проходить навчальна практика, дотриманням ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно до встановленого графіку, що фіксується здобувачами в щоденниках з практики. Перевіряються поточні записи з виконаних питань програми, а також підсумковий звіт з практики.

Захист з практики проходить перед комісією за участю викладача керівника практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача. Підсумки навчальної практики обговорюються на засіданні кафедри.

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента *навчальна практика «Навчальна практика з керування с.г. технікою»* здійснюється у формі підсумкового контролю, яке передбачено «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженням наказом ректора ОДАУ №106-заг від 30 квітня 2025 року

Якість засвоєння змісту освітнього компонента в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	не зараховано
60-63	E	незадовільно	
35-59	FX		
1-34	F		

Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання наведена в таблиці 3.

Керівник практики вживає оперативні заходи до усунення виявлених недоліків.

На кафедрі агроінженерії під час проходження навчальної практики здобувачами використовується система поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів та всієї програми навчальної практики.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			

35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Загальною формою звітності здобувача за практику кожного виду є письмовий звіт згідно з робочою програмою, який оцінює і підписує керівник практики. Звіт оформлений належним чином має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів робочої програми практики.

Підсумки навчальної практики обговорюються на засіданні кафедри. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента

№ з/п	Звіт роботи, яка оцінюється	Кількість балів
	Оформлення календарного плану, щоденника та звіту навчальної практики	70
	Захист звіту	30
	Всього за освітній компонент (залік)	100

Здобувачу, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком.

Здобувач, який не виконав вимог практики або при повторному проходженні практики отримав у комісії незадовільну оцінку, відраховується з числа здобувачів вищої освіти університету.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичні вказівки

1. Навчальні практика з керування с/г техніки: Робоча програма навчальної практики «**Керування с/г технікою**» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 208 «**Агроінженерія**». / Укладач: к.т.н., професор Яковенко А.М.- Одеса: ОДАУ, 2023. – 12с.

2. Методичні вказівки з виконання програми навчальної практики з керування с.г. технікою для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 208 «Агроінженерія» / Укладач: к.т.н., професор Яковенко А.М. - Одеса: ОДАУ, 2024. – 28с.

3. Візуальне супроводження навчальної практики з використанням техніки, яка знаходиться на учбовому полігоні.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Абрамчук Ф.І. , Гутаревич Ю.Ф., Долганов К.Є., Тимченко І.І. Автомобільні двигуни / Ф.І. Абрамчук та ін. – Київ: Арістей, 2004. – 474 с.
2. Білоконь Я.Ю. Трактори і автомобілі / Я.Ю. Білоконь, А.В. Окоча Підручник. – Київ: Урожай, 2002. – 318 с.

3. Трактори та автомобілі. Ч. 3.Шасі: Навч. Посібник А.Т.Лебедєв, В.М. Антошенко, М.Ф.Бойко та ін; За ред. проф. А.Т. Лебедєва. – Київ.; Вища освіта. 2004. – 336 с: іл.
4. Трактори та автомобілі: навч. посіб. для підготовки фахівців з напрямку "Механізація та електрифікація сільського господарства" в аграр. вищих навч. закладах I-IV рівнів акредитації. Ч.4. Робоче, додаткове і допоміжне обладнання В. М. Антощенко, М. П. Артьомов, М. Ф. Бойко та ін; За ред. : А. Т. Лебедева. Харків: [б. в.], 2006. 165 с.
5. Експлуатація та ремонт сільськогосподарської техніки Кн. 1. Трактори А. Ф. Головчук, В. Ф. Орлов, О. П. Строков; за ред. А. Ф. Головчука. Київ: Грамота, 2009. 336 с